

**ผลกระทบของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่ม
วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น**

**THE IMPACT OF INTEGRATED COST MANAGEMENT CAPABILITY ON THE SUSTAINABLE
SUCCESS OF COMMUNITY ENTERPRISES ENGAGED IN FOOD PROCESSING AND FOOD
PRODUCTS IN KHON KAEN PROVINCE**

ภัทรภร กิณพันธ์¹ นีรนาท เสนาจันทร์¹ และ นฤมล อริยพิมพ์¹

¹คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

Patharaphorn kiniphan¹ Neeranart Sanachan¹ and Naruemol Ariyapim¹

¹Faculty of Business Administration, North Eastern University

(Received: May 9, 2026; Revised: August 29, 2026; Accepted: August 31, 2026)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้ศึกษาปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น และกำหนดแนวทางในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นอย่างยั่งยืน กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 364 กลุ่ม โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นอย่างเป็นสัดส่วน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการส่งผลกระทบต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน และด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ ทั้ง 3 ปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนหรือทำนายตัวแปรตาม ได้ร้อยละ 55.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารควรให้ความสำคัญกับการยกระดับระบบบัญชีจากการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายทั่วไป ไปสู่การจัดทำบัญชีบริหารที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ควบคู่กับการควบคุมมาตรฐานการผลิตอย่างเป็นระบบ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถกำหนดราคาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิต และช่วยกำหนดแนวทางในการบริหารธุรกิจให้ประสบความสำเร็จและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว

คำสำคัญ: การบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ, การบัญชีเพื่อการตัดสินใจ, การควบคุมต้นทุน, ความสำเร็จอย่างยั่งยืน, วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหาร

ABSTRACT

This study examines the factors of integrated cost management capability that affect the sustainable success of community enterprises, food processing and food products in Khon Kaen province. and set guidelines for sustainable cost management of community enterprises in food processing and food products in Khon Kaen province.

The sample group was a group of 364 community enterprises in food processing and food products in Khon Kaen province using a proportional stratified random method. The results showed that the factor of integrated cost management capability had a positive impact on the sustainable success of the community enterprises in the processing and food products in Khon Kaen province. There are 3 factors: cost accounting and results-oriented for decision-making. The three factors were able to explain the variability or predict the variables according to the statistically significant 55.2% at the .05 level. to prepare management accounts that reflect the actual costs, along with systematic control of production standards. This information will help community enterprises set prices efficiently. Reduce waste in the production process and help determine the way to manage the business to achieve success and sustainable growth in the long term.

Keywords: Integrated Cost Management, Decision Accounting, Cost Control, Sustainable Success, Food Processing Community Enterprises

บทนำ

ภายใต้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนอย่างรวดเร็ว องค์กรต้องเผชิญกับการแข่งขันของราคา คุณภาพและความรวดเร็วในการตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค ตลอดจนความผันผวนของราคารับซื้อวัตถุดิบ เทคโนโลยีและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจปัจจัยดังกล่าวทำให้การบริหารต้นทุนมิใช่เพียงการบันทึกและควบคุมค่าใช้จ่ายภายในองค์กรเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการเชิงกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงข้อมูลต้นทุนกับการวางแผนการจัดสรรทรัพยากร การกำหนดราคา การควบคุมการดำเนินงาน และการตัดสินใจเพื่อสร้างคุณค่าในระยะยาว Rounaghi, Jarrar และ Dana (2021) อธิบายว่าการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ช่วยให้องค์กรกำหนดและจัดสรรต้นทุนได้แม่นยำลดความเสี่ยงและบรรเทาปัญหาความหืดของต้นทุนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและความยั่งยืนของกิจการโดยเฉพาะในธุรกิจการผลิตที่ต้องรักษาสอดคล้องระหว่างต้นทุน คุณภาพและราคาที่ตลาดยอมรับได้

ในบริบทดังกล่าวแนวคิดการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ (Integrated Cost Management: ICM) จึงมีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรสมัยใหม่เนื่องจากการเชื่อมโยงกระบวนการด้านต้นทุนตลอดวงจรการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนต้นทุนการผลิตการกำหนดเป้าหมายและติดตามประสิทธิผลของต้นทุน ผลลัพธ์การออกแบบระบบควบคุมต้นทุน ตลอดจนการใช้ข้อมูลบัญชีต้นทุนเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์การบูรณาการองค์ประกอบเหล่านี้ช่วยให้ผู้บริหารมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างทรัพยากร กิจกรรมต้นทุน ผลผลิต และผลลัพธ์ขององค์กรอย่างเป็นระบบ จึงสามารถลดกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่า ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร และกำหนดแนวทางดำเนินงานที่สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวได้ดียิ่งขึ้น

หลักฐานในประเทศไทยสนับสนุนความสัมพันธ์ดังกล่าว โดย ปาสวี พุฒิกุลสาคร และอนุชา พุฒิกุลสาคร (2563) พบว่าความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการด้านการมุ่งเน้นประสิทธิผลต้นทุนผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และความสัมพันธ์ดังกล่าวขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของระบบบัญชีบริหาร ขณะที่ ปทุมพร หิรัญสาลี (2566) พบว่าการประยุกต์ใช้บัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการวางแผน การสั่งการ และการตัดสินใจมีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานตามแนวคิดการวัดผลเชิงคุณภาพของกลุ่มอุตสาหกรรมภาคใต้ นอกจากนี้ Pumiviset, Trisakhon และ Trisakhon (2024) พบว่า การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์มีอิทธิพลเชิงบวกต่อผลการดำเนินงานอย่างยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคมในกิจการผลิตสีเขียวของประเทศไทย

วิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสำคัญของเศรษฐกิจฐานรากเพราะเป็นการรวมตัวของสมาชิกในชุมชนเพื่อนำทรัพยากร ภูมิปัญญา และศักยภาพในท้องถิ่นมาสร้างมูลค่าเพิ่ม สร้างอาชีพ กระจายรายได้ และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ข้อมูลของกรมส่งเสริมการเกษตร ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2568 ระบุว่าประเทศไทยมีวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับอนุมัติการจดทะเบียน 68,916 แห่ง สมาชิก 1,231,257 รายและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน 576 เครือข่าย โดยกิจการด้านการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีจำนวน 12,372 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 12.9 ของกลุ่มกิจการผลิตสินค้า (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2568) ข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นทั้งขนาดและความสำคัญของกิจการกลุ่มนี้ต่อการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ผลผลิตทางการเกษตรและการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน อย่างไรก็ตามลักษณะการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารมีความซับซ้อนด้านต้นทุน ตั้งแต่การจัดหาวัตถุดิบที่มีราคาและปริมาณผันผวนการควบคุมคุณภาพและการสูญเสียในกระบวนการผลิต ค่าแรงงาน บรรจุภัณฑ์ การเก็บรักษา การขนส่ง ตลอดจนการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยอาหาร หากผู้ประกอบการขาดระบบข้อมูลต้นทุนที่เหมาะสมอาจคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ไม่ครบถ้วนกำหนดราคาไม่สอดคล้องกับต้นทุนจริง ควบคุมความสูญเสียได้จำกัด และตัดสินใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือช่องทางตลาดโดยมีข้อมูลไม่เพียงพอ ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับผลการศึกษา ของพิชญภา ปรัมพราย และคณะ (2567) ซึ่งพบว่าต้นทุนผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนครอบคลุมทั้งวัตถุดิบ แรงงานและกิจกรรมโลจิสติกส์ทางตรงและทางอ้อม จึงจำเป็นต้องคำนวณต้นทุนให้ครอบคลุมตลอดห่วงโซ่อุปทาน อีกทั้ง เนื้อทิพย์ สุ่มแก้ว (2568) พบว่าระบบสารสนเทศต้นทุนสามารถช่วยวิสาหกิจชุมชนเพาะและแปรรูปเห็ด คำนวณต้นทุนต่อหน่วย จุดคุ้มทุน กำไรขาดทุน และวางแผนกำไรได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ส่วนธนภัทร กันทาวงค์ และคณะ (2568) พบว่า วิสาหกิจชุมชนบางแห่งยังบันทึกต้นทุนอย่างไม่ละเอียดและพึ่งพาความจำ ขณะที่การประยุกต์แนวคิด ECRS และการวิเคราะห์คุณค่าช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลิตภาพและคุณภาพและสนับสนุนความยั่งยืนในระยะยาว ปัญหาและผลการศึกษาเหล่านี้ยืนยันว่าคุณภาพของข้อมูลต้นทุนมีผลโดยตรงต่อสภาพคล่อง ความสามารถในการทำกำไร คุณภาพผลิตภัณฑ์และความต่อเนื่องของการดำเนินงานสอดคล้องกับRaksudjaritและคณะ(2024)ที่พบว่าการบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์สัมพันธ์กับประสิทธิผลและประสิทธิภาพการดำเนินงานทั้งด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่การเงินของอุตสาหกรรมอาหาร

ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนจึงไม่ควรพิจารณาเฉพาะรายได้หรือกำไรในระยะสั้น แต่ควรครอบคลุมครอบคลุมความสามารถในการดำรงอยู่และเติบโตอย่างต่อเนื่อง การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า คุณภาพและการยอมรับของผลิตภัณฑ์ ความพึงพอใจของลูกค้า การเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของสมาชิก ตลอดจนการสร้างประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมแก่ชุมชน ผลการวิจัยของโสพิศพิไล ทองใส พัทรี พระสงฆ์ และอรัญญา จินาชาญ (2568) พบว่า การประยุกต์ใช้บัญชีบริหารด้านการวางแผน การสั่งการ และการตัดสินใจส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อ ทั้งด้านการบรรลุเป้าหมาย การ

จัดหาและใช้ทรัพยากร กระบวนการปฏิบัติงาน และการลดต้นทุนอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ข้อมูลบัญชีบริหารสามารถเชื่อมโยงการจัดการภายในกับผลลัพธ์ของวิสาหกิจชุมชนได้ ด้วยเหตุนี้ ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการจึงอาจเป็นปัจจัยพื้นฐานที่เชื่อมโยงการจัดการภายในกับ ผลลัพธ์เชิงการเงินและไม่ใช้การเงิน กล่าวคือ การวางแผนต้นทุนช่วยเตรียมทรัพยากรและกำหนดเป้าหมาย การมุ่งเน้นประสิทธิภาพของต้นทุนผลิตภัณฑ์ช่วยสร้างความคุ้มค่าแก่ลูกค้า ระบบควบคุมต้นทุนช่วยลดความ สูญเสียและติดตามผลการดำเนินงาน และข้อมูลบัญชีต้นทุนช่วยเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ

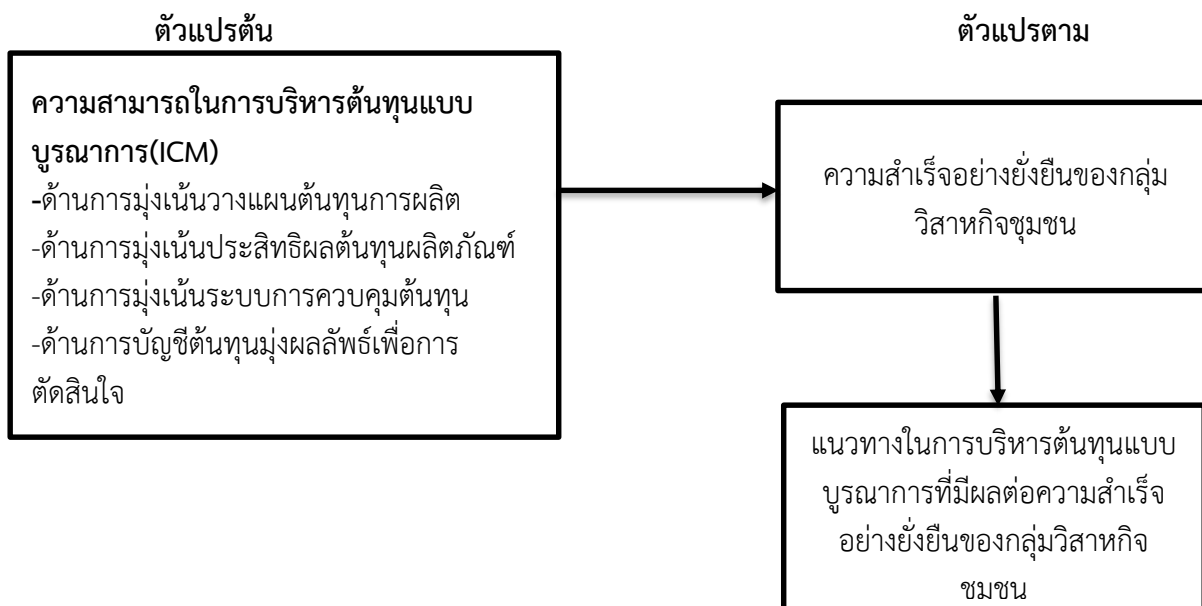
แม้ว่างานวิจัยในประเทศและต่างประเทศได้แสดงให้เห็นความสำคัญของการบริหารต้นทุนเชิงกล ยุทธ์และการบัญชีบริหารต่อผลการดำเนินงานและความยั่งยืน แต่งานในประเทศไทยที่ศึกษาแนวคิดการบริหาร ต้นทุนแบบบูรณาการโดยตรงยังมุ่งที่ธุรกิจไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ขณะทำงานเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ เป็นการวิเคราะห์ต้นทุนเฉพาะผลิตภัณฑ์ การพัฒนาระบบคำนวณต้นทุน หรือการประยุกต์ใช้บัญชีบริหารใน กิจกรรมประเภทอื่น ยังขาดการทดสอบเชิงประจักษ์ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร โดย บูรณาการองค์ประกอบ (1) การวางแผนต้นทุนการผลิต (2) การมุ่งเน้นประสิทธิภาพของต้นทุนผลิตภัณฑ์ (3) การมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน และ (4) การบัญชีต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ พร้อมทั้งเชื่อมโยงกับความสำเร็จ อย่างยั่งยืนทั้งด้านการเงินและด้านที่ไม่ใช่การเงินอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในบริบทจังหวัดขอนแก่น ช่องว่าง ดังกล่าวทำให้ยังไม่ชัดเจนว่าองค์ประกอบใดของความสามารถในการบริหารต้นทุนมีผลต่อความสำเร็จอย่าง ยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน และมีผลในระดับใด

จังหวัดขอนแก่นเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีการผลิต ทางการเกษตรที่เอื้อต่อการพัฒนากิจการแปรรูปอาหาร การศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่นี้จึงสามารถ สะท้อนโอกาสและข้อจำกัดของการนำระบบบริหารต้นทุนไปใช้ในบริบทเศรษฐกิจฐานรากได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น การวิจัยเรื่องผลกระทบของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่าง ยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นจึงมีความสำคัญ ทั้งในเชิง วิชาการเพื่อขยายองค์ความรู้ด้านบัญชีบริหารในบริบทวิสาหกิจชุมชน และในเชิงปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางให้ ผู้ประกอบการพัฒนาการวางแผน ควบคุม และใช้ข้อมูลต้นทุนในการตัดสินใจ ตลอดจนเป็นข้อมูลประกอบการ กำหนดมาตรการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การยกระดับความสามารถในการแข่งขันและ การเติบโตอย่างยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและ ผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นที่มีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่องผลกระทบของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น จำนวน 4,139 กลุ่ม (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร, 2567) กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ยอมรับค่าความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่างได้ 5% (Taro Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 กลุ่มใช้วิธีการสุ่มแบบระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportion Stratified Random Sampling) โดยใช้สูตรในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อย (ชานาญ ปาณาวงษ์, 2563) ทำให้ได้ตัวอย่างในแต่ละกลุ่มตามจำนวนสัดส่วนของประชากรที่มี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคณะผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ประกอบการและสภาพของการดำเนินธุรกิจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) เพียงคำตอบเดียวตามข้อมูลความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน 11 ข้อ ส่วนที่ 2 ปัจจัยปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วย 1) ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ ได้แก่ วางแผนต้นทุนด้านการมุ่งเน้นการผลิต 3 คำถาม ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ 4 คำถาม ด้าน

การมุ่งเน้นระบบการควบคุม 4 คำถาม และ ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ 4 คำถาม 2) ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารประกอบด้วย ได้แก่ ด้านความสำเร็จทางการเงิน มี 5 คำถาม และด้านผลสำเร็จไม่ใช่ทางการเงิน 5 คำถาม ผู้วิจัยได้มีการทดสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยโดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Content Validity) ในด้านเนื้อหา ความหมาย ข้อความ เพื่อหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการวัด ผลการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามในด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม พบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้องรวมทั้งฉบับของแบบสอบถาม เป็น 0.88 มีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ($IOC > 0.50$) (ศิริชัย กำภูจนวาสี, 2555)และผลการวัดความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคของปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการและปัจจัยความสำเร็จอย่างยั่งยืนรวมทั้งฉบับของแบบสอบถามเท่ากับ 0.957

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.957 ที่ผ่านการขออนุญาตจากคณะกรรมการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ที่ 006/2568 รหัสโครงการ 171/2567 ในช่วงเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนธันวาคม 2568 โดยการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองพร้อมทีมงานผู้ช่วย รวบรวมแบบสอบถามพร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมาทั้งหมดเพื่อเตรียม วิเคราะห์ข้อมูล จนครบตามจำนวน 364 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และ 2) สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics) ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการและปัจจัยความสำเร็จอย่างยั่งยืน ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและสภาพในการดำเนินงาน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 66 มีอายุ 31-40 คิดเป็นร้อยละ 32 มีระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย คิดเป็นร้อยละ 30 จำนวนสมาชิกต่ำกว่า 15 คน คิดเป็นร้อยละ 53 สถานะภายในกลุ่มเป็นสมาชิกในกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 55.5 มีระยะเวลาในการจัดตั้งกลุ่ม 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 38 แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการดำเนินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 34 แหล่งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต ผลิตเอง คิดเป็นร้อยละ 61 ประเภทการผลิต ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 61 จำนวนแรงงานที่ใช้ในการผลิต ต่ำกว่า 5 คน คิดเป็นร้อยละ 36 ประเภทผลิตภัณฑ์หลักของกลุ่ม อาหารแปรรูปจากเนื้อสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 29

ตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม 4 ด้าน

ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ	ระดับความคิดเห็น			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
ด้านการมุ่งเน้นวางแผนต้นทุนการผลิต (X1)	4.24	0.927	มากที่สุด	1
ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X2)	4.18	0.902	มาก	4
ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X3)	4.20	0.929	มาก	2
ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X4)	4.19	0.926	มาก	3
เฉลี่ยรวม	4.20	0.921	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลวิเคราะห์ความคิดเห็นของปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D. = 0.921) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมุ่งเน้นวางแผนต้นทุนการผลิต (X1) ($\bar{X}=4.24$, S.D. = 0.927) รองลงมา ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน(X3) ($\bar{X}=4.20$, S.D. = 0.929)ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ(X4) ($\bar{X}=4.19$, S.D. = 0.926) และด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์(X2) ($\bar{X}=4.18$, S.D. = 0.902)

ผลวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุของปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่ส่งผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวม

ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ	ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นในภาพรวม					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.333	.141		9.441	.000	
ด้านการมุ่งเน้นวางแผนต้นทุนการผลิต (X ₁)	-.051	.054	-.061	-.942	.347	3.334
ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X ₂)	.194	.060	.221	3.260	.001	3.695
ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X ₃)	.220	.058	.254	3.768	.000	3.657
ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X ₄)	.311	.059	.374	5.259	.000	4.046
R = 0.743 R ² = 0.552 Sig = 0.000						

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม การ

ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 3.334 ถึง 4.046 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.559 สรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของประสิทธิภาพของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ ($R^2 = 0.552$) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 55.2 โดยปัจจัยด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X_4) ส่งผลความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X_3) และด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X_2) สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณสามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.333 + .194 (X_2) + .220 (X_3) + .311 (X_4)$$

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จทางการเงิน

ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ	ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จทางการเงิน					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.086	.170		6.403	.000	
ด้านการมุ่งเน้นวางแผนต้นทุนการผลิต (X_1)	-.036	.065	-.038	-.553	.580	3.334
ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X_2)	.165	.072	.168	2.302	.022	3.695
ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X_3)	.263	.070	.271	3.739	.000	3.657
ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X_4)	.318	.071	.340	4.466	.000	4.046
R = 0.696 R ² = 0.485 Sig = 0.000						

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จทางการเงิน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 3.334 ถึง 4.046 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.559 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของประสิทธิภาพของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ ($R^2 = 0.485$) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 48.5 โดยปัจจัยด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X_4) ส่งผลความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด รองลงมา คือ

ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X_3) และด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X_2) สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณสามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.086 + .165 (X_2) + .263 (X_3) + .318 (X_4)$$

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จที่ไม่ใช่การเงิน

ความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ	ความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จที่ไม่ใช่การเงิน					
	B	Std	Beta	t	Sig	VIF
ค่าคงที่ (Constant)	1.579	.143		11.072	.000	
ด้านการมุ่งเน้นวางแผนต้นทุนการผลิต (X_1)	-.066	.054	-.080	-1.207	.228	3.334
ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X_2)	.224	.060	.260	3.714	.000	3.695
ด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X_3)	.178	.059	.210	3.011	.003	3.657
ด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X_4)	.305	.060	.374	5.098	.000	4.046
R = 0.723 R ² = 0.523 Sig = 0.000						

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น ด้านผลสำเร็จที่ไม่ใช่การเงิน การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระพบว่าค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรอิสระทุกตัวมีค่า ($VIF < 10$) อยู่ระหว่าง 3.334 ถึง 4.046 มีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 1.556 จึงสรุปได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัว ไม่มีความสัมพันธ์กันเองในระดับสูงมาก และไม่เกิดปัญหา Multicollinearity ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ของประสิทธิภาพของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการ ($R^2 = 0.523$) สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นได้ร้อยละ 52.3 โดยปัจจัยด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ (X_4) ส่งผลความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่นมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการมุ่งเน้นประสิทธิภาพต้นทุนผลิตภัณฑ์ (X_2) และด้านการมุ่งเน้นระบบการควบคุมต้นทุน (X_3) สมการถดถอยเชิงเส้นพหุคูณสามารถเขียนได้ดังนี้

$$\hat{Y} = 1.579 + .224 (X_2) + .178 (X_3) + .305 (X_4)$$

จากการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น คณะผู้วิจัยจึงเสนอแนวทางในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จำนวน 5 ข้อดังนี้

- 1) กลุ่มวิสาหกิจต้องสำรวจและจัดทำโครงสร้างต้นทุนให้ถูกต้องครบถ้วน เช่น แยกให้ชัดเจนระหว่าง ต้นทุนวัตถุดิบทางตรง เช่น เนื้อสัตว์ ผัก เครื่องปรุง ค่าแรงงาน ต้องคิดค่าแรงตัวเองและสมาชิกแม้จะไม่ได้จ่ายเป็น

เงินเดือนก็ตาม และค่าใช้จ่ายในการผลิต เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าแก๊สหุงต้ม ค่าเสื่อมราคาเครื่องจักร ค่าบรรจุภัณฑ์ 2) กลุ่มวิสาหกิจต้องวิเคราะห์หาจุดคุ้มทุน คำนวณให้ได้ว่าต้องผลิตและขายสินค้ากี่ชิ้น/กิโลกรัมต่อเดือน ถึงจะครอบคลุมต้นทุนคงที่ทั้งหมด ต้องจัดเกรดสินค้าเพื่อวิเคราะห์ว่าผลิตภัณฑ์ตัวไหนกำไรสูงควรดันยอดขาย และตัวไหนต้นทุนสูงแต่กำไรน้อยควรปรับปรุงหรือเลิกผลิต 3) กลุ่มวิสาหกิจต้องนำข้อมูลต้นทุนไปใช้ตัดสินใจเชิงธุรกิจจริง ในเรื่อง การตั้งราคาอย่างมีกลยุทธ์ เลิกตั้งราคาตามความรู้สึกหรือตั้งตามคู่แข่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องตั้งราคาจากฐานต้นทุนที่แท้จริงบวกกำไรที่ต้องการ การจัดโปรโมชั่นต้องใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อดูว่าสามารถลดราคาหรือจัดโปร 1 แถม 1 ได้ลึกสุดแค่ไหนโดยที่ไม่ขาดทุนเข้าเนื้อ 4) กลุ่มวิสาหกิจต้องกำหนด "มาตรฐาน" ในการผลิตให้ชัดเจน เช่น ทำสุตธราอาหารต้องมีใบสูตรที่ระบุปริมาณวัตถุดิบเป็นน้ำหนัก (กรัม/กิโลกรัม) อย่างชัดเจน แทนการกะปริมาณด้วยสายตา เพื่อให้รสชาติคงที่และควบคุมต้นทุนวัตถุดิบ พร้อมให้กำหนดมาตรฐานความสูญเสียโดยการตั้งเพดานว่าในการผลิตแต่ละรอบ ยอมให้มีของเสีย หรือวัตถุดิบตัดทิ้งได้ไม่เกินกี่เปอร์เซ็นต์ และ 5) กลุ่มวิสาหกิจต้องสร้างระบบตรวจสอบและติดตามอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตรวจนับสต็อก กำหนดรอบการเช็คสต็อกวัตถุดิบและบรรจุภัณฑ์อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง หรือเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันของขาด ของหมดอายุ หรือสูญหาย การเทียบต้นทุนจริงกับต้นทุนมาตรฐาน ทุกสิ้นเดือน ให้นำต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงมาเทียบกับสูตรมาตรฐานที่ตั้งไว้ หากต้นทุนจริงสูงกว่าปกติ จะได้รับหาสาเหตุ (เช่น วัตถุดิบราคาขึ้น หรือพนักงานตัดส่วนผสมเกิน) และแก้ไขได้ทันที

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการมีผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดขอนแก่น พบว่าปัจจัยด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปอาหารควรให้ความสำคัญกับการยกระดับระบบบัญชีจากการจดบันทึกรายรับ-รายจ่ายทั่วไป ไปสู่การจัดทำบัญชีบริหารที่สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง ซึ่งจากข้อที่ค้นพบแสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านการบัญชีต้นทุนมุ่งผลลัพธ์เพื่อการตัดสินใจในเรื่องการจัดทำรายงานต้นทุนที่ถูกต้อง การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุนและรายได้ และการนำข้อมูลมาใช้ตัดสินใจเชิงธุรกิจเป็นปัจจัยที่สำคัญจากข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Horngren et al. (2021) พบว่าข้อมูลทางบัญชีและการบริหารต้นทุนจะต้องมีความถูกต้องและตรงประเด็นเพื่อให้ผู้บริหารสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจได้อย่างแม่นยำ โดยเฉพาะในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิต ยังสอดคล้องกับ Garrison et al. (2021) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไรจะช่วยให้กิจการสามารถกำหนดจุดคุ้มทุนและวางแผนการทำการใดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาในบริบทของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ภาวินีย์ ธนาอนวัช (2563) พบว่า วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มักประสบปัญหาการไม่เคยคำนวณต้นทุนการผลิตที่แท้จริง ส่งผลให้การตั้งราคาผิดพลาดและสูญเสียความสามารถในการแข่งขัน วิสาหกิจชุมชนที่จะประสบความสำเร็จได้จะต้องมีศักยภาพในการจัดทำและคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ได้อย่างถูกต้อง ส่วนงานของ นิรนาท เสนาจันทร์ (2566) พบว่า ผู้ประกอบการควรคำนึงถึงต้นทุนในการผลิตในการตั้งราคาขายถ้าต้องการกำไรตามเป้าหมาย นอกจากนี้ กนกวรรณ กิ่งผดุง และ สุจินต์ วุฒิชัยวัฒน์ (2560) ยังได้สนับสนุนข้อค้นพบนี้ว่าการจัดทำข้อมูลต้นทุนที่แม่นยำและเป็นระบบ จะส่งผลให้ผู้ประกอบการสามารถกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม และสามารถวางแผนการทำการใดเพื่อต่อยอดธุรกิจ ส่วน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนอยู่รอดและเติบโตได้อย่างยั่งยืนในสถานะเศรษฐกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงสูง ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การกำหนดมาตรฐาน

ควบคุมต้นทุนที่ชัดเจน และมีระบบการติดตามควบคุมอย่างสม่ำเสมอ ส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการบัญชีบริหารของ Drury and Tayles (2020) พบว่าการกำหนดต้นทุนมาตรฐานเป็นเครื่องมือสำคัญในการควบคุมการดำเนินงาน เพราะช่วยให้กิจการมีเกณฑ์เปรียบเทียบระหว่างต้นทุนที่เกิดขึ้นจริงกับต้นทุนที่ควรจะเป็นทำให้มองเห็นจุดบกพร่องหรือความสูญเปล่าในกระบวนการผลิตได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ Blocher et al. (2019) ยังกล่าวสนับสนุนว่า ระบบการควบคุมต้นทุนเชิงกลยุทธ์ที่ดี ไม่ใช่เพียงการลดค่าใช้จ่าย แต่คือการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อยกระดับประสิทธิภาพการทำงานขององค์กร ในบริบทของการยกระดับชุมชน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับ ซึ่งสอดคล้องกับ ภาวินี ธนาอนวัช (2561) ที่ระบุว่า การวางแผนและควบคุมกำไรโดยอาศัยการบริหารต้นทุนการผลิตอย่างรัดกุม เป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยยกระดับเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองและดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างยั่งยืน

จากแนวทางที่กำหนดทั้ง 5 ข้อสะท้อนการนำเครื่องมือทางบัญชีบริหารมาประยุกต์ใช้กับธุรกิจขนาดเล็กได้อย่างเป็นรูปธรรมและครบวงจร การให้ความสำคัญกับค่าเสียโอกาส เช่น ค่าแรงของสมาชิกจะช่วยให้วิสาหกิจทราบต้นทุนที่แท้จริง นอกจากนี้การใช้ระบบต้นทุนมาตรฐานเพื่อกำหนดสูตรการผลิต และการวิเคราะห์ผลต่าง ระหว่างต้นทุนจริงและต้นทุนมาตรฐานตามข้อเสนอแนะทั้ง 5 ข้อ ถือเป็นกลไกสำคัญในการบริหารประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับ Drury (2018) ที่ระบุว่า การประยุกต์ใช้ระบบบัญชีต้นทุนมาตรฐานและการวิเคราะห์ต้นทุน-ปริมาณ-กำไร ช่วยให้วิสาหกิจขนาดเล็กสามารถรับมือกับความผันผวนของราคาวัตถุดิบ ลดความสูญเปล่า และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การควบคุมต้นทุนมีผลต่อความสำเร็จทางการเงินในระดับสูง ดังนั้นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรกำหนดมาตรฐานต้นทุนเพื่อใช้เปรียบเทียบและควบคุมค่าใช้จ่าย ควรมีระบบติดตามและประเมินผลต้นทุนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อลดความสูญเสียดังกล่าวในกระบวนการผลิต เช่น การใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนควรให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลต้นทุนเพื่อการตัดสินใจ ควบคู่กับการควบคุมต้นทุน และ การเพิ่มประสิทธิภาพของผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถแข่งขันได้ทั้งในด้านราคา คุณภาพ และความพึงพอใจของลูกค้าในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาในรูปแบบการลงพื้นที่พัฒนาระบบบัญชีต้นทุนและระบบควบคุมมาตรฐานให้กับวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เพื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน (กำไร/ความสูญเสีย) ระหว่าง "ก่อน" และ "หลัง" การนำระบบบริหารต้นทุนแบบบูรณาการไปใช้อย่างเป็นรูปธรรม

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทอื่น เช่น กลุ่มหัตถกรรม กลุ่มสมุนไพร หรือขยายขอบเขตการศึกษาไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องหรือความแตกต่างของบริบทพื้นที่

2.3 ศึกษาเพิ่มเติมโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อค้นหา "อุปสรรคหรือข้อจำกัด" ที่ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถจัดทำรายงานต้นทุนที่ถูกต้องครบถ้วนได้ เพื่อนำไปสู่การหาแนวทางแก้ไขที่ตรงจุด

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ กิ่งผดุง, และสุจินต์ วุฒิชัยวัฒน์. (2560). การจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ด้วยระบบฐานกิจกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ*, 5(1), 12–25.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2568). *สรุปจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่อนุมัติการจดทะเบียนแล้ว ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2568*. <https://sceb.doae.go.th/wp-content/uploads/2025/07/ไตรมาส-3-68-30-6-68.pdf>
- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, กรมส่งเสริมการเกษตร. (2567). *รายชื่อวิสาหกิจชุมชน/เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน*. สืบค้น 6 สิงหาคม 2569, จาก https://smce2023.doae.go.th/ProductCategory/SmceCategory.php?region_id=4&province_id=40&hur_id=&key_word.
- ชำนาญ ปาณวณิช. (2563). *ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ: จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณัฐพันธุ์ เจริญนนท์. (2561). *การจัดการสมัยใหม่* (ฉบับปรับปรุง). ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธนภัทร กันทวงศ์, กัสมา กาซอณ, วิไลลักษณ์ วงศ์ชัย, นิรุทธิ์ ชัยโชค, และพีระพล ศรีวิชัย. (2568). การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*, 10(2), 1–20. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JAR_CRRU/article/download/278602/185973
- นีนนาท เสนาจันทร์. (2566). การวิเคราะห์ต้นทุนและจุดคุ้มทุนในการประกอบธุรกิจผลิตปลาร้าบองสมุนไพรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านหนองผือ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัยมหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 13(4), 151–163. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/neuarj/article/view/268730>
- เนื่อทิพย์ สุ่มแก้ว. (2568). การพัฒนาโปรแกรมต้นแบบเพื่อการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์สำหรับธุรกิจเพาะและแปรรูปเห็ด: กรณีศึกษากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพาะและแปรรูปเห็ดในจังหวัดพิษณุโลก. *วารสารการบัญชีและการจัดการ*, 17(1), 145–164. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/270230>
- ปทุมพร หิรัญสาลี. (2566). อิทธิพลของการประยุกต์ใช้การบัญชีบริหารเชิงกลยุทธ์ที่มีต่อผลการดำเนินงานของธุรกิจด้วยการวัดผลเชิงคุณภาพ: กรณีศึกษาบริษัทกลุ่มอุตสาหกรรมที่เป็นสมาชิกสภาอุตสาหกรรมภาคใต้. *วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี*, 5(2), 83–97. <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/MSJournal/article/view/1883>
- ปาลวี พุฒิกุลสาคร, และอนุชา พุฒิกุลสาคร. (2563). ผลกระทบของความสามารถในการบริหารต้นทุนแบบบูรณาการที่มีต่อความสำเร็จอย่างยั่งยืนของธุรกิจไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศไทย. ใน *การประชุมวิชาการระดับนานาชาติและระดับชาติด้านบริหารธุรกิจและการบัญชี 2563* (น. 3–16). <https://incbaa.kku.ac.th/img/files/articles/c142b-3.c3-116.pdf>
- พิชญภา พริ้มพราย, พงศ์พัชร บัวเพชร, ศุภฤกษ์ กาธรรมณี, ชัยณัฐภัก ไชยพรรณ, และวิลาวณีย์ ภูมิ. (2567). การจัดการต้นทุนซัพพลายเชนของกลุ่มผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชน อำเภอพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(2), 357–368. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/JSC/article/view/270659>

- ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2561). การบริหารต้นทุนการผลิตและการวางแผนกำไรผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ตำบลบางนางร้า อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน. **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี**, 9(1), 47–56.
- ภาวินีย์ ธนาอนวัช. (2563). การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาผลิตภัณฑ์ขนมไทยโบราณของ วิสาหกิจชุมชน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. **วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์**, 22(2), 169–180.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2555). **ทฤษฎีการทดสอบแนวใหม่** (พิมพ์ครั้งที่ 4). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสพิศพิไล ทองใส, พิชรี พระสงฆ์, และอรัญญา จินาชาญ. (2568). การประยุกต์ใช้บัญชีบริหารที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อในจังหวัดนครศรีธรรมราช. **วารสารการ บัญชีและการจัดการ**, 17(3), 52–66. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/mbs/article/view/274992>
- Blocher, E. J., Stout, D. E., Juras, P. E., & Smith, S. (2019). **Cost management: A strategic emphasis** (8th ed.). McGraw-Hill Education.
- Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2021). **Hornrgren's cost accounting: A managerial emphasis** (17th ed.). Pearson.
- Drury, C. (2018). **Management and cost accounting** (10th ed.). Cengage Learning.
- Drury, C., & Tayles, M. (2020). **Management and cost accounting** (11th ed.). Cengage Learning.
- Garrison, R. H., Noreen, E. W., & Brewer, P. C. (2021). **Managerial accounting** (17th ed.). McGraw-Hill Education.
- Pumiviset, W., & Suttipun, M. (2024). Sustainability and strategic management accounting: Evidence of green manufacturing in Thailand. **Cogent Business & Management**, 11(1), Article 2302794. <https://doi.org/10.1080/23311975.2024.2302794>
- Raksudjarit, S., Namburi, N., Tobprakhon, P., Kaewfai, J., Waranantakul, W., & Wareebor, J. (2024). The power of strategic management accounting for enhancing performance efficiency of the food industry. **Asian Administration and Management Review**, 7(1), 92–101. <https://doi.org/10.14456/aamr.2024.9>
- Rounaghi, M. M., Jarrar, H., & Dana, L.-P. (2021). Implementation of strategic cost management in manufacturing companies: Overcoming costs stickiness and increasing corporate sustainability. **Future Business Journal**, 7, Article 31. <https://doi.org/10.1186/s43093-021-00079-4>
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis** (3rd ed.). Harper & Row.